

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2504 จนถึงปัจจุบัน เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549) ซึ่งมีผลการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1- ฉบับที่ 7 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็มีปัญหาในการกระจายรายได้สู่ประชาชนยังไม่ทั่วถึง ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านอื่น ๆ ตามมาอีกมาก เช่น ค่านิยมด้านวัตถุ สังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยม เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม อาชญากรรม สภาพครอบครัวแตกแยก สังคมเกิดความอ่อนแอ เป็นที่ทราบกันดีว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” (ทับทิม วงศ์ประยูร, 2542: 159-160)

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ในลักษณะร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมประเมินผล โดยมีจุดมุ่งหมายให้ชุมชนเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่วนราชการและนักวิชาการเริ่มทบทวนถึงปรัชญาการแก้ปัญหา จนกระทั่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชดำรัสเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy) เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 ซึ่งภาครัฐได้น้อมนำกระแสพระราชดำรัสมาเป็นแนวทาง กำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545-2549)

รัฐบาลภายใต้การนำของพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้เห็นความจำเป็นของปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยเฉพาะการเรียนรู้ระบบเศรษฐกิจพึ่งตนเอง (Self-Reliance Economy) ของชุมชน หมู่บ้าน จนเกิดความเข้มแข็งและ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วน และได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาททั่วประเทศ จำนวน 75,547 ชุมชน วงเงิน 74,519 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุน ในการลงทุน สร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านพร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้าน ให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน อย่างมีประสิทธิภาพไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ,

2541:1)

จังหวัดนครสวรรค์ มีอำเภอจำนวน 13 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ มีตำบลจำนวน 126 ตำบล 1,422 หมู่บ้าน ได้รับอนุมัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 1,420 หมู่บ้าน ๑ละ 1 ล้านบาท รวม 1,420 ล้านบาท

อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 95 หมู่บ้าน จำนวนเงิน 95 ล้านบาท

หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้รับอนุมัติเงิน จำนวน 1 ล้านบาท เมื่อ 30 สิงหาคม 2545 มีสมาชิก 98 คน มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 15 คน เป็นผู้บริหารจัดการกองทุน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า การบริหารจัดการเบื้องต้น ของคณะกรรมการกองทุน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี พบว่า มีปัญหาในการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการวางแผนปฏิบัติงาน ด้านการควบคุมและติดตามงาน ด้านการทำงานเป็นทีม (พัฒนาชุมชนอำเภอไพศาลี อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์. 2546)

ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน อย่างมีระบบ มีรูปแบบ สามารถเป็นต้นแบบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอื่น ๆ ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง ในภาพรวมของจังหวัดนครสวรรค์ จึงกำหนดเลือก หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัย

จุดมุ่งหมายการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล, การวางแผนปฏิบัติงาน, การควบคุมและติดตามงาน และการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะดำเนินการวิจัยในเดือนมกราคม 2549

ขอบเขตด้านประชากร

ช่วงที่ 1 ประชากรได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 15 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมด

ช่วงที่ 2 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่ม

ขอบเขตด้านตัวแปร

ช่วงที่ 1 ปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

ช่วงที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อยอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบ หมายถึง แบบแผนอย่างหนึ่ง ที่ได้จากการถ่ายแบบจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ หรือที่เรียกว่าเป็นรูปแบบเชิงปฏิบัติการ เป็นการจำลองของจริง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมายถึง กองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายรัฐบาลโดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้หมู่บ้านตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ในด้านการบริหารบุคคล การวางแผนปฏิบัติงาน การควบคุม และติดตามงาน และการทำงานเป็นทีม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบปัญหาการบริหารจัดการกองทุน ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี เพื่อนำไปสร้างรูปแบบ

2. ได้รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลวังข่อย อำเภอไพศาลี เพื่อไปใช้ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านโดยทั่วไปได้

3. ความสำเร็จที่เกิดขึ้น สามารถนำไปเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมืองโดยทั่วไป